Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 17. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го СІЧНЯ (JANUARY) 1956. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 17. VOL. LXIII.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ ВИДАТИ 250 МІЛЬЙОНІВ НА БОРОТЬБУ ПРОТИ НЕДУГ

ДОМАГАЄТЬСЯ АКТИВНОЇ РОЛІ УРЯДУ В ОПІЦІ НАД ЗДОРОВ'ЯМ; НЕ ПРОПОНУЄ УРЯДОВОЇ РЕАСЕКУРАЦІЇ ПРИВАТНИХ ЗАБЕЗПЕЧЕНЕВИХ АҐЕНЦІЙ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер просить Конґрес призначити в бюджеті поважні суми на будову приміщень для лікарських дослідів і навчання лікарського й медичного персоналу. Президент пропонує видати на цю ціль 250,000,000 долярів впродовж найближчих п'ятьох років. Айзенгавер заявив, що федеральний уряд повинен брати більшу участь в поборюванні недуг, які роблять людей нездібними до праці. Президент у своєму зверненні про стан здоров'я до Конґресу заявив, що „американський нарід впродовж останніх років зробив великий поступ в поборюванні недуг. Життя людське триває тепер довше. Але ще й тепер є великі втрати внаслідок недуг не тільки в людях, але і в національній економіці". Тому Президент домагається, щоб федеральний уряд і стейтові уряди та самоуправи більше дбали про людське здоров'я. Президент пропонує, щоб ті стейти і самоуправи, які дістануть від уряду допомогу на будову нових дослідних і навчальних станиць і від себе такою самою сумою спричинилися до розбудови цієї ділянки народного здоров'я. У своєму зверненні Айзенгавер домагається також: 1. На 28 відсотків збільшити федеральні фонди на медичні досліди. 2. Поширити приватні забезпеченеві аґенції, які могли б краще допомагати людям в випадках недуги. 3. Зорганізувати п'ятирічний плян для вишколу медичних сестер і лікарських спеціялістів. 4. Поважно збільшити федеральні фонди на будову шпиталів. Крім призначення 250,000,000 долярів на будову дослідних і наукових станиць Президент пропонує ще й такі видатки на опіку над здоров'ям населення: 1. Видати 126,525,000 долярів на поширення дослідів про такі недуги, як пістряк, серцеві і умові недуги, щоб можна було ствердити причини цих недуг та успішніше їх поборювати. 2. Президент домагається призначити 30,000,000 долярів на безплатне щеплення вакциною д-ра Солка проти поліо дітей тих батьків, які не мають на це фондів. 130,000,000 долярів на поширення будівельної програми шпиталів. 4. Призначити федеральні фонди на допомогу стейтам в ділянці опіки над старими людьми і сліпими особами. 5. Призначити фонди на очищення води і повітря в тих районах, де цього потрібно. В цьогорічному зверненні немає згадки про те, щоб уряд реасекурував ті приватні аґенції, які забезпечують людей на випадок недуг. Минулого року проти тієї пропозиції гостро виступили лікарські організації, називаючи її „соціяльною медициною" і Конґрес її відкинув. Але Президент заявив, що поновить свою минулорічну пропозицію, якщо приватні забезпеченеві аґенції не зможуть самі розв'язати з успіхом цієї проблеми. Новий секретар здоров'я, виховання і добробуту Маріон Б. Фолсон, який зайняв це становище після резиґнації Овіти К. Гоббі, заявив на пресовій конференції, що, на його думку, Конґрес без більших труднощів прийме цьогорічні рекомендації уряду в ділянці опіки над народним здоров'ям. Президент закінчив своє звернення про опіку над здоров'ям ствердженням, що федеральний уряд „має бути партнером в цій ділянці" і допомагати стейтам та самоуправам, підтримуючи приватну ініціятиву.

Айзенгавер поставить „вето" проти закону про тривку допомогу фармерам

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер, як заявляють із урядових кол, поставить „вето" проти закону, який привертав би фармерам тривку допомогу для підтримки цін на рільничі продукти. Члени двопартійного фармерського бльоку в Конґресі передбачають, що Сенатська Рільнича Комісія ухвалить законопроєкт, щоб фармери знову діставали тривку допомогу в висоті 90 відсотків паритету, замість теперішньої „пливкої" допомоги, яка вагається від 75 до 90 відсотків. Палата Репрезентантів на минулорічній сесії ухвалила законопроєкт про тривку допомогу фармерам у висоті 90 відсотків паритету. Президент домагається, щоб Конґрес прийняв законопроєкт про створення „з е м е л ь н о г о банку", щоб фармери якнайшвидше могли діставати відшкодування за неуправлені акри землі.

Президент домагається швидкої допомоги шкільництву

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер домагається, щоб Конґрес не вставляв клявзулі проти окремих шкіл в законопроєкт про допомогу шкільництву, бо тим способом припинить ухвалення цього законопроєкту. Айзенгавер заявив, що він сам сильно підтримує рішення про скасування окремих шкіл для кольорових дітей, яке видав найвищий Суд ЗДА. Президент сказав, що розуміє інтенції тих конґресменів, які хотіли доповнити законопроєкт про федеральну допомогу школам, що цю допомогу можуть діставати ті стейти, які скасують окремі школи для кольорових дітей. „Потреба нових шкільних будинків така велика, що не вільно нічого такого робити, що могло б припинити розбудову шкільництва", — сказав Президент. Конґресмени з південних стейтів хочуть затримати расову сеґреґацію в школах, і вони не допустять до ухвалення такого закону про допомогу шкільництву, який виступав би проти расового поділу в шкільництві.

Шеф штабу армії проти генерала Ріджвея

Ню Йорк, Н. Й. — Шеф штабу армії генерал Максвелл Д. Тейлор промовляв на прийнятті Пресового Клюбу в Ню Йорку і заявив, що тепер американська наземна армія є найсильніша, як будьколи під час миру. Тейлор казав, що американський нарід свідомий своїх зобов'язань супроти закордонних приятелів і тому не може собі дозволити на таке зменшення своєї армії, яке створювало б небезпеку для ЗДА і союзників. Шеф штабу армії казав, що жадна держава не може обмежувати своєї оборони тільки до летунства і атомових бомб, не роблять цього і ЗДА. Ця промова генерала Тейлора була звернена проти атаки бувшого шефа штабу армії генерала Метью Б. Ріджвея.

Труман відмовляв Айзенгавера від кандидатури в 1948 році

Вашинґтон. — Бувший президент Геррі С. Труман в другому томі своїх спогадів, уривки яких друкуються тепер в часописах, пише, що він в 1948 році відмовляв тодішнього генерала Айзенгавера від виставлення своєї кандидатури на президента. Бувший президент заявляє, що „професійні ліберали" з його партії хотіли замість нього виставити на кандидата Айзенгавера. Труман запитав Айзенгавера, чи він думає кандидувати, на що Айзенгавер дав відмовну відповідь. „Я тоді сказав йому, що він зробив добре рішення, бо я не думаю, щоб він міг щось нового додати до своєї славної кар'єри, і що єдину річ він міг би осягнути, вмішуючися в практичну політику — це пониження своєї репутації", — так пише про Айзенгавера Труман. Але Айзенгавер довів, що він здобув собі славу і на пості президента ЗДА.

Українці в Ню Гейвені демонстрували проти совєтських учених

Ню Гейвен. — Група місцевих українців з антисовєтськими транспарентами пікетувала у четвер 26 січня перед Ейльською Медичною Школою, щоб запротестувати цим проти в і д в і д и н совєтських учених. Прибули совєтські учені — Міхаіл П. Чамаков, Марина К. Ворошілова, Анатолій А. Смородінцев і Лев І. Лукін за згодою державного департаменту, щоб ознайомитися з американськими методами поборювання дитячого паралічу. Українські пікетувальники несли транспаренти, м. ін. з такими написами: „Екзекуція — найкращий лік в Совєтському Союзі", „Шпитальне лікування в СССР — це депортація до концентраційних таборів на Сибірі", „Яку лікарську опіку мали сім мільйонів українців, що померли в 1932-1933 рр.?" Вістку про цю українську демонстрацію подали місцеві газети, як теж „Ню Йорк Таймс" з 27 січня ц. р.

● **Компанія Форда** в 1955 році уперше в своїй історії виплатила своїм працівникам більше як більйон долярів (1,117,563,905 долярів). Пересічна тижнева платня робітникам становила 106.68 доляра, а непересічне число годин, відроблених ними за тиждень — 44.2.

ВІДКРИТТЯ ОЛІМПІЙСЬКИХ ЗИМОВИХ ІГРИЩ В ІТАЛІЇ

В четвер дня 26-го січня відбулося в Кортіна Д'Ампеццо в Італії урочисте відкриття Сьомих Олімпійських Зимових Ігрищ, що його довершив у присутності понад однієї тисячі змагунів і 12,000 глядачів президент Італії Джіованні Грончі. На фото: американська репрезентація вмаршовує на льодовий стадіон в Кортіна д'Ампеццо. Репрезентаційні дружини виступали в абетковому порядку за назвами окремих націй.

Молле дістав місію творити французький уряд

Париж. — Ґю Молле, 50-літній колишній гімназіяльний вчитель, генеральний секретар соціялістичної партії, дістав від президента Франції Коті місію скласти новий — цим разом уже 23-ій з черги від кінця останньої війни — французький уряд. Молле цю місію прийняв і прийде перед парлямент, з повним кабінетом та політичною програмою в перших днях найближчого тижня. — Колишній прем'єр Мендес-Франс має стати віце-прем'єром без окресленого ресорту, а соціяліст Піно міністром закордонних справ. Зрештою новий уряд має складатися виключно лише з членів т. зв. Республіканського Фронту, а програма нового уряду не має бути раніше устійнена з ніякими партіями. Тому, що той Республіканський фронт розпоряджає тільки 130-135 голосами в парляменті, а на більшість треба коло 300 голосів, то відкритим залишається, чи уряд Молле узалежнить себе від комуністичних голосів, чи підтримають його деякі центрові партії, як напр. народні республіканці і дадуть йому цим ширшу підставу. Сам Молле є рішучим противником комуністів і прихильником пан-европейських ідей.

Таємнича смерть єпископа Михаїла Мельника

Торонто. — Часопис „Гомін України" (з 21 січня ц. р.) згадуючи, що „Журнал Московской Патриархии" з невідомих причин промовчує останнім часом прізвище дрогобицького єпископа Михаїла (Мельника), колишнього українського католицького священика, який допомагав совєтам ліквідувати українську греко-католицьку Церкву в Західній Україні, подає таку вістку: „Окружною дорогою ми отримали з України потвердження наших відомостей, що ще 13 жовтня 1955 року в таємничих обставинах, бо в дорозі, помер еп. Михаїл Мельник. Вже 14 жовтня відбулися великі похорони з церкви Святої Тройці, з участю 4 єпископів і поверх 150 священиків. На похорон зігнали большевики священиків навіть з околиць Києва. Могилу було завалено вінками. — День раніше, тобто 12 жовтня помер в невиясненних обставинах дрогобицький парох. Його хоронено окремо, з участю 38 панотців. Ненадійна смерть священика та єпископа і таємничість обставин викликали широкі коментарі і розмови серед релігійного і патріотичного українського населення."

СОВЄТИ МАЛИ ЗАПРОПОНУВАТИ ЗДА „ПАКТ НЕАҐРЕСІЇ"

Вашинґтон. — Останній лист Булґаніна до през. Айзенгавера, переданий Президентові Зарубіном у середу 25 ц. м., вміщає пропозицію, щоб ЗДА й СССР підписали взаємний „пакт неаґресії". Такі відомості дістали дипломатичні кола у Вашинґтоні, від яких вони просякли до американської преси. У тому листі Булґаніна не говориться нічого — впевняють вашинґтонські кореспонденти — про справу роззброєння, ані спеціяльно про проєкт президента Айзенгавера щодо летунської інпекції військових об'єктів і виміни військовими інформаціями, ані теж нічого не говориться про найдразливішу тепер у взаєминах між Сходом і Заходом справу відносин на Середземньому Сході. Зате лист говорить у загальному тоні про приязні взаємини" між ЗДА й ССР, при чому він сформульований так, що ніби не вимагає ані швидкої виразної згоди ані відмови збоку ЗДА. Можливо — пишуть коментатори — що той останній лист Булґаніна буде оприлюднений одночасно з відповіддю президента Айзенгавера. При цій нагоді показується, що між президентом Айзенгавером і совєтським прем'єром Булґаніним відбувся обмін кількома листами та що не про всі ті листи повідомлено пресу. Цікаво, що в травні мин. року Совєти відкликали й уневажнили свої договори приязни з Англією від 26 травня 1942 року і з Францією від 10 грудня 1944. Совєти зробили це „у відплату" за підписання цими двома західніми державами Паризьких протоколів про признання суверенній Західній Німеччині права збройтися і про прийняття її до НАТО. Правда, Булґанін запропонував на минулорічній липневій конференції голів урядів 4-х великодержав у Женеві, щоб держави НАТО й комуністичного бльоку підписали взаємний пакт неаґресії й відмови від ядрової зброї. Всі коментарі на тему останнього листа Булґаніна підпідкреслюють той момент, що та „миролюбна" пропозиція прийшла акуратно безпосередньо перед приїздом англійського прем'єра й міністра закордонних справ на наради до Вашинґтону, — з очевидною ціллю вбити клина між двох англомовних союзників чи бодай внести момент дезорієнтації в їх наради. Те, що ту совєтську ноту не передано звичайним дипломатичним шляхом до державного департаменту, тільки Зарубін особисто заніс до Білого Дому і вручив Президентові, мало на цілі зробити довкола того нового фальшивого кроку Москви пропаґандивний шум.

Іден виступить в Конґресі

Вашинґтон. — В понеділок 30-го ц. м. вранці англійський прем'єр Іден, міністер закордонних справ Серлайн Ллойд й інші високі англійські урядовці прибудуть до Ню Йорку кораблем „Квін Елізабет", після чого негайно відлетять президентським літаком „Колюмбіна" до Вашинґтону. Антоні Іден буде до середи наступного тижня гостем Президента й мешкатиме у Блейр Гавз, а на два останні дні свого перебування у Вашинґтоні переїде до англійської амбасади. Ділові наради передбачені на три перші дні і вони мають закінчитись в середу пополудні, після чого буде проголошений спільний офіційний комунікат. В четвер прем'єр Іден виступить з промовою в Сенаті, а після того в Палаті Репрезентантів. Того самого дня чи пак в год. 11.15 ночі, Іден промовлятиме через радіо-телевізійну сітку, а в п'ятницю, перед виїздом до Канади, промовлятиме на прийнятті в Клюбі Преси.

Відбувся 19-й з'їзд філії московської комуністичної партії на Україні

17-го січня в Києві почався з'їзд комуністичної партії України. На порядку денному з'їзду, як і годиться цій філії московської компартії, першою точкою стояло обговорення директив 20-го з'їзду Комуністичної партії Совєтського Союзу по шостому п'ятирічному пляну. На з'їзді партійні маріонетки схвалили звіт ЦК компартії України, звіт Ревізійної комісії і „обрали" за готовим списком Центр. Комітет КП. України та Ревізійну комісію. *Після цього* брали участь в, так званій, „дискусії", „оплесками, що переходили в овації", привітали нововибраних московських намісників на Україні — і роз'їхалися по домівках. Пленум ЦК КПУкраїни 21-го січня „обрав" Президію Центрального Комітету в такому складі: перший секретар ЦК — А. Кириченко, другий секретар — Н. Подгорний, секретарі ЦК — І. Назаренко, О. Іващенко і Н. Бубновський.

„ГУЦУЛКА КСЕНЯ" — НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЬМ

Ню Йорк. — Минулого четверга, 26-го січня ввечорі, показано тут, у приміщені Українського Наукового Інституту Америки при 79 вул. і 5-ій евеню новий український кольоровий і довгометражний фільм „Гуцулка К с е н я". Фільм цей — це запис оперети Ярослава Барнича в постанові Музично - Драматичної Секції УНО в Торонті, під мистецьким проводом П. Г. Тагаєва та музичним керівництвом проф. Галини Голинської. Головну ролю „Гуцулки Ксені" виконує молода співачка Соня Климець-Сахно, а в інших ролях виступають: М. П. Тагаїв, А. Тагаєва, Ст. Рущак, Ю. Поченюк, Анна Мазуренко, Сильвія Шпиль, Галина Солтикевич, Ігор Хабурський та Микола Ламишко. В загальному в постановці бере участь 60 осіб, побільшений мішаний хор „Боян" та група танцюристів під проводом Семена Джуґана. Оркестрою дириґує сам композитор, п. Барнич. Декорації виконав мистець проф. Ів. Кубарський. Фільм триває понад дві години. Фільм випродукувала молода українська фільмова корпорація „Орбіт" у Торонті, президентом якої є відомий український діяч п. Василь Гультай, а продукційним директором молодий фільмовий ентузіяст п. Нестор Ріпецький. Саме фільмування відбулося в кіностудії Целлі Фільмз у Торонті. Показ фільму в Ню Йорку відбувся в приявності понад пів сотні запрошених гостей, між якими був Преосв. Владика Мстислав, Всч. о. мітрат Весоловський, п. Д. Галичин, адв. М. Пізнак, п. Р. Слободян, п. Вол. Джус, п. П. Стасюк, п. Й. Лисогір, п. Ю. Ревай, члени Редакції „Свободи" та інші представники громадського і переважно мистецького світу, діякі з дружинами. В и с в і т л е н н я фільму (висвітлював п. С. Федів) попередив коротким словом президент „Орбіту" мґр. В. Гультай (був приявний теж продукційний директор п. Нестор Ріпецький), а після висвітлення відбулась в тих самих приміщеннях товариська зустріч. Висвітленням фільму в Ню Йорку для широкої публіки займеться місцевий Пост Українських Американських Ветеранів, а прем'єра відбудеться в неділю 12-го лютого в залі Фешин Інституту. На фото внизу — кадр з другої дії „Гуцулки Ксені", що представляє масову сцену під віядуктом в Яремчі.

Під віядуктом в Яремчі. — Кадр з масової сцени в 2-ій дії нового довгометражного і кольорового українського фільму „Гуцулка Ксеня", прем'єра якого в Ню Йорку відбудеться 12-го лютого в Фешин Інституті. Фільму випродукувала нова українська фільмова корпорація „Орбіт" у Торонті, президентом якої є мґр. Василь Гультай, а продукційним директором п. Нестор Ріпецький. Головну ролю у фільмі грає Соня Климець-Сахно.

В АМЕРИЦІ

● **26 січня** генерал армії Даґлес МекАртур вудзначив 76 роковини своїх народин. Республіканська преса підкреслює, що і в ці роковини Конґрес не надав йому найвищого відзначення і не найменував „генералом армій", як це було з покійним генералом Блеком Джеком Першінґом, який служив під час першої світової війни. Заслуги ген. МекАртура, на думку цієї преси, не менші від заслуг ген. Першінґа.

● **Корпорація** „Дженерал-Моторс" випродукувала свій двадцятимільйоновий холодильник. Хоч тепер доляр знецілений, ціна холодильників збільшилася тільки на 33 відсотки в порівнанні з цінами, які були 35 років тому.

● **Чотири робітники** в Ню Йорку шукають діямантовий перстень, що його пані Марґарет Нютон через неуважність поклала в миску з водою, яку її мати вилила в канал. Перстень разом із плятиновою коробкою коштує 10,000 долярів.

● **З Білого Дому** повідомляють, що президент Айзенгавер задоволений з того, що сенатор Вільям Ф. Новленд зголосив свою участь в правиборах у стейті Іллиной, де зголошено також кандидатуру Айзенгавера. Секретар Білого Дому заявив, що сталося це згідно з домаганнями Айзенгавера, який закликав республіканців не покладати всі свої надії на одну особу.

● **Сини** Американської Революції, 22 лютого відзначать єпископа Фултона Дж. Шіна Медалею Доброго Громадянства за його визначний вклад у добробут цієї країни. Відзначення відбудеться під час прийняття, яке влаштує ця організація в Филаделфії.

● **У Мілфорді, Коннектикат,** під час пожежі згинули п'ять членів родини Джансів: батько, мати, та їхній син і батько й мати дружини Джанса — пан і пані Джорджес. 11-річний син Джансів врятувався, вискочивши в білизні через вікно з другого поверху.

● **Демократичний конґресмен** Джеймс С. Дейвіс заявив в Атланті, Джорджія, що президент Айзенгавер підтримує негрів, щоб здобути їхні голоси, і таким способом зробить з Вашинґтону другий Гарлем. (Гарлем — негритянська дільниця в Ню Йорку).

● **Недавно президент** Айзенгавер складав перед Конґресом ЗДА звіт про економіку ЗДА. Робив він це на основі закону 1946 року, який вимагає, щоб президент принаймні раз на рік звітував перед Конґресом про стан національної економіки.

● **Окрема конґресова комісія** стверджує, що запаси сирівців, потрібних для оборони країни, постійно і задовільно збільшуються, але ще й тепер бракує деяких сирівців, як наприклад, ніклю.

В СВІТІ

● **У Швеції** помер у віці 78 років д-р Іван Братт, лікар і соціолог, ворог алкоголізму і ініціятор раціонування алкоголю (максимум по 3 літри місячно на особу), яка зобов'язувала у Швеції від 1 січня 1919 до 1 жовтня 1955 року. Бувши радним міста і послом до парляменту, він зміг перевести в життя свій проєкт обмеження продажу алкоголю тільки тоді, коли власним і зібраним капіталом, разом на $5,400,000, впродовж 5 років закупив усі фабрики алкоголю в Швеції.

● **Вінсент Оріол,** колишній президент Франції, приїде до СССР в кінці лютого ц.р. як „особистий гість" Ворошилова, „президента" СССР.

● **Енорин Бівен,** лідер лівого, совєтофільського к р и л а англійської Партії Праці, який програв при виборах на партійного голову і скарбника, кандидує тепер на становище заступника голови партії, на місце Герберта Моррісона, який був заступником Клемента Етлі. Але тому, що він є персональним і політичним противником (хоч однопартійцем) нового голови Партії Праці Гю Ґейтскелла, преса не ворожить йому успіху, бо, мовляв, це було б нещастям для партії, якби голова і його заступник не могли гармонійно співпрацювати.

● **Френклін Деляно Рузвелт,** трикратний президент ЗДА, за урядування якого ЗДА визнали СССР, підписали з ним воєнний союз, врятували від загибелі й промостили договорами в Тегерані, Ялті й Потсдамі шлях до найбільшої потуги, був у Совєтах славлений, як герой і найбільший приятель. Тепер Велика Совєтська Енциклопедія представляє Ф. Д. Рузвелта виключно як ставленця „великих капіталістів і землевласників". Усі соціяльні реформи, введені за Рузвелта, це — тільки „невдалі намагання сконсолідувати капіталістичну систему" в Америці.

● ***Уряд Фінляндії*** *плянував* перебрати острівець Порккала, що його загарбали були Совєти для своєї морсько-летунської бази, просто через підписання відповідного документу фінським міністром закордонних справ і совєтським амбасадором. Тим часом Москва вирішила використати цю нагоду для широкої пропаґанди „співіснування". То ж до Гельсінкі прибула численна совєтська делеґація з Первухіним, маршалом Василевським і іншими червоними достойниками для переведення великої паради.

● **Королева Єлисавета II** має вирішити, чи її діти, князь Чарлз і княжна Анна, мають бути защеплені вациною проти поліо. Лондонська преса зазначила, що защеплення королівських дітей цією вациною зробило б серед батьків в Англії більшу й успішнішу пропаґанду цієї справи, як усі заклики міністерства здоров'я.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СВІТЛА І ТІНІ

Останні святкування роковин проголошення державної незалежности і соборности виявили багато світел і тіней у загальній американській поінформованості про Україну та її теперішнє положення, про її змагання та аспірації. До тих світел треба в першу чергу зарахувати акції наших громадян та їх репрезентацій у багатьох стейтах і містах, в результаті яких губернатори стейтів і посадники міст проголосили день 22-го січня „Днем Української Незалежности" і дозволили вивісити на офіціяльних будинках українські синьо-жовті прапори побіч зоряних американських. Кожний з цих губернаторів і посадників, поки підписав проклямацію Українського Дня, мусів, очевидно, познайомитись з його причинами і цілями. На тому не кінець, бо поки українська делеґація дісталась до губернатора чи посадника, в ці заходи були вмішані ще й численні американські посередники із стейтових та міських леґіслятур і урядів. Крім того, ця акція мала в багатьох випадках поважний відгомін у місцевій американській пресі, а вивішені на офіціяльних будинках українські прапори звернули увагу не одного прохожого громадянина, змусивши його зацікавитись історією і символами цих прапорів.

Так то ця акція з січневими Українськими Днями і прапорами належить, без сумніву, до найбільших світел у нашому загальному намаганні поширити правду про Україну. Очевидно, що молитви за Україну, які з цієї ж нагоди виголошено в обидвох Палатах Конґресу, і відповідна заява в Палаті Репрезентантів нюйоркського конґресмена Остертаґа — вибиваються в цій акції на перше місце. Не можна також недоцінювати виступів американських представників на поодиноких українських імпрезах для відзначення січневих роковин, але саме тут, крім світел, були й серйозні тіні.

Поперше, виявляється, що українська визвольна акція з різних причин ще не набрала в Америці такої ширини і ваги, на яку вона заслуговує, хоч би у власному інтересі Америки. Звичайно, заходи у стейтах і містах в справі проклямації Українського Дня роблять виборці, отже з ними треба рахуватись. Та коли мова про персональні виступи відповідних представників, то це вже справа складніша. Очевидно, що тут можуть уже бути насамперед наші власні недомагання, ми могли занедбати чи не потрапити створити відповідний форум або нашою активністю і, зокрема, нашою участю в загальному американському житті впродовж року не зуміли місцевих американських представників переконати, що ми, як громадяни, і українська справа, як проблема, заслуговують на відповідну увагу.

Ця остання тінь стосується в першу чергу до крайового „вищого рівня", мірилом якого могла бути українська імпреза у Вашинґтоні, бо в стейтах і містах ця справа виглядала куди краще. Інша справа, що в стейтах і містах вона легша, а все ж таки і у Вашинґтоні можна було б, на підставі часто говореного і рапортованого в пресі, очікувати дещо кращих результатів. Насамперед виявляється, — як брати за мірило Вашинґтонську імпрезу — що ми не зробили кроку вперед у здобуванні поінформованих та переконаних приятелів української визвольної справи. Вже довший час кількість цих приятелів обмежується кількома багато разів повторюваними іменами. Це добре, але могло б бути ліпше. Важко добитися виступу відповідального представника уряду. А два сенатори, що виступили, могли бути прикладом непоінформованости, або злої поінформованости. Один бо твердив, що у його стейті (Огайо) є „більше українців, ніж на тому поневоленому клаптику" за залізною заслоною, а інший оповідав про свої недавні відвідини в Росії, подаючи за факти підсунені йому большевицькі „потьомкінські села", що їх пропечисто заперечують десятки інших відвідувачів.

Це кидає поважну тінь на стан нашої інформаційної акції і її результати саме у Вашинґтоні. Звичайно, цим тіням можна було б протиставити більше світел, але це справи не змінює. Ми мали приклад у Джерзі Ситі, де виступив стейтовий сенатор, що досі не мав жадного доступу до української англомовної інформації, але має, можна сказати, перфектне знання української проблематики, яке здобув власними силами.

Реєстр таких і подібних світел та тіней можна було б продовжувати, і з цього ми повинні зробити відповідні висновки для нашого практичного поступування, зокрема для відповідної перевірки нашої репрезентації та інформації. Не сміємо задовольнятись чималими фактичними й уявленими успіхами, а повинні звільнити цю головну ділянку нашої праці і наших завдань у цій країні від вантажу всіляких особистих чи групових амбіцій і повести її виключно під кутом реального стану і найістотніших потреб.

ДИСКУСІЯ ПРО АРМІЮ ЗДА

На Конґресовій Підкомісії для справ оборонного фонду ведеться переслухання найкомпетентніших цивільних і військових чинників ЗДА, щоб на основі їх зізнань Конґрес мав повний образ оборонних потреб країни, з'ясованих сухими цифрами бюджету. Департамент оборони домагається на найближчий бюджетовий рік кругло $35,547,000,000, плюс коло $5 більйонів, посередньо зв'язаних з проблемою оборони. Переслухування, що його веде згадана Підкомісія, набрало окремого значення у зв'язку з публічною дискусією, яка раптом вибухла, про стан збройних сил З'єдинених Держав, при чому „дискутанти" досить небуденні: Президент, недавній шеф штабу армії, секретар оборони, найкращі військові референти американської преси і інші знавці цієї справи. Ясно, що ця дискусія викликала найголосніший відгук за кордонами країнами, однаково як серед союзників, так і серед ворогів Америки. У чому ж справа?

Як відомо з щоденних інформацій, колишній головний командант збройних сил Об'єднаних Націй на Далекому Сході, потім головний командант збройних сил НАТО і врешті недавній шеф штабу армії ЗДА, генерал Метью Риджвей, який минулого року відійшов у зв'язку з своїм віком у стан спочинку, несподівано виступив з різким публічним закидом, що президент Айзенгавер неслушно покликався на одностайну опінію всіх шефів штабів, коли у своєму зверненні про Стан Унії в 1954 р. поручав військову програму на 1955-й рік. Генерал Риджвей застеріґся, що, мовляв, він з цією програмою, висловленою відповідними цифрами в бюджеті на 1955 рік, не погоджувався. Таку заяву він склав у першій із циклу статтей, що їх друкує на сторінках „Ди Сатердей Івнінґ Пост" і що появляться окремою книжкою. У своїх дальших статтях, які в міжчасі появились, він підтримує свою критику під адресою секретаріяту оборони та інших об'єднаних шефів штабів збройних сил ЗДА, а насправді й президента Айзенгавера, який є не тільки формальним конституційним головним зверхником цих збройних сил, але й фактично вирішує спірні питання військової політики та відповідає за військовий бюджет, в рямцях загального бюджету. По суті, генерал Риджвей критикує обмеження, пороблені впродовж останніх трьох років в наземній армії ЗДА, та прив'язування надмірного значення до ядрової зброї з відсуненням на задній плян значення суходільного війська. Заінтерпельований у цій справі, президент Айзенгавер на своїй пресовій конференції 24 січня заявив, що звернення про Стан Унії завжди перевіряється щодо фактичних подробиць з відповідними ресортами, отож, коли є закид щодо якоїсь невірної подробиці в обговоренні справ ресорту оборони (згадка про однозгідність всіх шефів штабів), то треба звернутись із запитом про це до голови об'єднаних шефів штабів адмірала Радфорда і до секретаря оборони Чарлза Вилсона. В істоту закиду Президент не вдавався, але, прийнявши на себе всю відповідальність за нову військову політику й відповідне бюджетування її, багатомовно зазначив, що коли б за останніх кільканадцять років він хотів задовольнити всіх своїх дорадників, то в ніякій справі не був би ніколи прийняв рішення. Іншими словами: генерал Риджвей може й мав окрему думку, але він, Президент, її не поділяв і прихилився до іншої думки, що її мали інші об'єднані шефи штабів.

Суть справи авторитетно пояснює один із найкращих американських пресових референтів військових справ, Гансон В. Болдвин. Він пригадує, що нова військова політика ЗДА стоїть у найтіснішому зв'язку з конечністю устійнити нову воєнну тактику після того, як большевики викрали таємницю атомової бомби. Від того часу атомова й воднева бомби стали в руках Америки засобом найпевнішої асекурації проти нової совєтської аґресії, яка мусить рахуватися з небезпекою американської масової відплатної контратаки. Таким чином треба було значно скріпити летунство й морські сили, як теж морські і летунські закордонні бази. У зв'язку з загальною господарською ситуацією в ЗДА і конечністю збалянсувати бюджет, треба було перевести ощадності й у військовому бюджеті, при чому, маючи на увазі власне ту нову ситуацію у продукції ядрової зброї і можливостях її застосування, зменшено дещо суходільні війська. Генерал Риджвей завжди виступав проти цього. Він давно, як і в згаданих останніх своїх статтях в „Сатердей Івнінґ Пост", твердив, що, поперше, Совєти з своєю велетенською територією та розпорошенням свого воєнного промислу є кепським предметом для поцілів атомовими бомбами, і, подруге, що нищити масив військової сили ворога, займати знищений атомовою зброєю терен і цупко його зберігати в своїх руках аж до остаточної перемоги — може тільки наземне військо. Г. В. Болдвин звертає увагу, що генерал Риджвей атакує секретаря оборони, начеб той останній переводив редукцію військового бюджету (коштом головно наземного війська, зменшеного в минулому році на круглo 10 відсотків) — під політичним кутом, а не під кутом отієї нової військової політики, під кутом рекомендацій інших найвищих також фахових і висококваліфікованих, військових осіб. Генерал Риджвей, дуже простолінійний в обороні сили наземної армії, яку очолював, не брав під увагу, що кожний військовий бюджет у кожній країні залежить також від економічних та політичних чинників, і його не можна складати у повному відірванні від фінансових спроможностей країни.

По тій самій лінії пішла заява секретаря оборони Вилсона. Генерал Риджвей — сказав він журналістам — за час свого урядування в Пентаґоні мав буцімто „клопіт із ношенням на голові двох капелюхів: один — шефа штабу армії й один — члена об'єднаних шефів штабу". Іншими словами, ген. Риджвей замало рахувався з конечністю узгіднити стан наземної армії з станом інших родів збройних сил. Найцікавіше питання, що його висунув голова Конґресової комісії видатків, конґресмен Кларенс Кеннон: „в якому відношенні стоять тепер американські збройні сили до збройних сил комуністичного світу?" — залишається для широкої публіки таємницею. Однак, у всій цій справі найбільшою потіхою є свідомість, що вирішальним чинником є тут — президент Айзенгавер, генерал армії, найчільніший фахівець військових справ. І тому ніякі ощадності у військовому бюджеті нестрашні, якщо на них погоджується Д. Д. Айзенгавер.

Зенон Стефанів

СУМЕРК „ҐРАНД НАСІОН"

Фатальний вислід останніх французьких виборів відбився широким відгомоном по всіх демократичних країнах світу. Через те ослабився значно протисовєтський фронт в Европі, а Москва може записати до свого реєстру ще один політичний успіх в холодній війні.

В останніх тижнях, крім того, дуже багато пишеться і робиться всякі висновки — про причини перманентної кризи французького громадського і державного устрою. Не будемо далекі від правди, коли означимо хворобу, що проїдає улад французької демократії, одним словом: партійництво. З цим власне пов'язані дбання тільки за вузькі партикулярні інтереси і брак всякої відповідальности за долю цілого народу. До того ж у Франції дуже важко наладнати гармонійну співпрацю між установчою та виконавчою владою. І на диво, цю хворість переживає якраз той народ, з якого вийшов найпередовіший політичний філософ і теоретик конституційного права Шарль Монтеськє (1689-1755).

За комуністичний список віддав голос кожний четвертий французький виборець. Такий стан, з дуже незначним відхиленням, триває у Франції ще з часів т. зв. народного фронту перед другою світовою війною.

Комуністична партія Франції не дуже чисельна, налічує всього 510 тисяч членів, вона зорганізована в 2562 комітетах і 19220 партгуртках. Треба підкреслити, що всі члени партії переходять дуже селективний партійно-кандидатський стаж, подібно як в Совєтському Союзі. КПФ є на чолі з одвертими зрадниками Торезом та Діклью, одною із найбільш цупких аґентурних організацій Кремлю в Західній Европі. Всіх її членів треба вважати за командний склад 5½-мільйонової маси виборців, які за ними голосували.

Комуністи у Франції пролізли у всі ділянки національного життя — до війська, до всіх родів адміністрації, до релігійних організацій, до школи, на села, на фабрики.

Другою деструктивною силою, що вийшла на яв в останніх виборах, є партія т. зв. неофашистів, яку очолює колишній близький співробітник де-ля-Рока — Пужад. Ці нові заколотники, вживаючи брутальних і демагогічних засобів, впровадили до парляменту аж 53 депутатів. Вони йшли до виборів із закликом не платити податків, тобто закликом до явного бунту проти власного уряду, а також додатково з декоративними протиамериканськими й протижидівськими гаслами. Пужадисти нібито ворожі до комуністів, але одночасно є їх вірними союзниками в боротьбі проти демократії.

Закінчуючи цей вступ до властивої теми, можемо вже певно ствердити, що до не розв'язаних ще великих проблем вільного світу дійшла, на жаль, також і Франція, що за своєю традицією повинна бути бастіоном демократії.

Коли розглядати цю довголітню французьку устроєву кризу в мілітарному аспекті — прийдемо до дуже песимістичних висновків. При тому треба взяти до уваги, що французькі війська становлять в теперішню пору складову, а при тому основну, частину оборони західньої демократії. Крім того, сама територія Франції та її африканські володіння — з портами, базами й комунікаційними лініями — є надзвичайно важливі під поглядом стратегічним, як прифронтовий терен на випадок збройного конфлікту. Тут мали б бути устатковані головні склади воєнного виряду, опорядження та постачання, а також розташовані резервові війська. З вибухом війни, у першій її фазі, всі союзні військові пункти, розміщені на французькій території, опиняться відразу під загрозою саботажних акцій домашньої французької комуністичної п'ятої колони, що вже приготована на той випадок спеціяльними інструкціями з Москви. Розуміється, що це викликало б негайну збройну інтервенцію союзників, бо французький плацдарм мусів би бути задержаний, а французька армія навряд чи зможе заслуговувати на довір'я в таких обставинах.

Військова історія, як також і історія воєн, вписали до своїх анналів якнайкращі традиції та першорядні бойові подвиги французького війська. Перша Франція встановлює загальну військову повинність. Ще у 18 столітті впроваджено у французькій армії модерну організацію з поділом на малі й великі тактичні з'єднання та введено, відповідно до виконуваних функцій, військові ранги. Такий поділ, включно із французькою номенклятурою, прийнятий в усіх військах.

Французька воєнна доктрина оперта була на підставовому девізі: наступ в обороні. Це зовсім правильно, бо французький народ, останнє сторіччя до вибуху першої світової війни, жив під безупинною загрозою німецької аґресії. Згідно з цією доктриною навіть слабша сторона може відбити ворожий напад не тільки в стратегічному протинаступі, але й в тактичному — в кожному окремому пункті. В 1914 році французи йшли в контратаку під звуки марсельєзи, масово гинули від вогню німецьких кулеметів, — одначе наступ таки здержували. Апостол цієї доктрини („Attaquer, toujour attaquer") полковник Ґранмезон, першого дня вій-

(Закінчення на стор. 3-ій)

КРУТИ

Тоді на площу вийшла вся столиця,
І залунала, наче клич, сурма.
— Ідуть, ідуть . . .
Чи наяву, чи сниться! . . .
Що їх зове!? Що крила підійма!, . . .

Вони ж ішли — ясніла синь Софії,
Переливалось золото хрестів,
Шалів мороз, але їх гріли мрії
І колихав, неначе хвиля, спів! . . .

Трисотня йшла . . . Тризуби, наче зорі,
Іскрилися серед юнацьких лав,
Летів Богдан на скелі, як на морі,
І рвійно в бій за волю посилав!

Вони ж ішли —їх кроки й досі чуті! —
Як сонце в небі, сяяла Мета!
Їх кликали, в снігах чекали Крути
І Володимир простягав хреста!

МИКОЛА ЩЕРБАК

Юрій Таркович

ДОЛЯ 40,000 ЗАКАРПАТЦІВ

Українське суспільство на еміґрації, особливо в Західній Европі, вже звернуло увагу на той факт, що заклики до повороту „на родіну" большевицького Комітету Міхайлова дуже часто спрямовані саме на адресу уродженців Карпатської України, які перебувають у вільному світі, передусім до тих, що живуть у Бельгії і Франції. „Комітет за возвращеніє", мабуть, уважає, що закарпатці відносно найменше знають про жахливу дійсність большевизму на Україні, і тому, можливо, їх найлегше намовити вернутися „на родіну". Правда, Закарпаття вело столітню боротьбу з мадярським окупантом, а потім з чехами та місцевими русофілами і тому менше, ніж українці з інших земель, брали участь у безпосередній боротьбі проти московського большевизму. Зрештою й під чисто географічним оглядом Совєтський Союз був релятивно далеко від Карпатської України, і тому протибольшевицькі акції, які на Закарпатті відбувалися, не набирали такої гостроти, як на українських землях, що були під безпосереднім гнітом большевизму або що жили в його сусідстві.

Від 1944 року закарпатці, разом з усім українським народом, включилися в спільну боротьбу проти найголовнішого ворога — Москви. Один окупант запанував тоді і в Києві і в Ужгороді. Доволі численна закарпатська еміґрація у всіх країнах вільного світу включилася в загальноукраїнське життя і спільну визвольну боротьбу. Це не дає спати можновладцям у Кремлі, і тому намагаються вони поділити українську еміґрацію, цим разом відірвати від неї її найменшу частину — закарпатців.

Московська газета „Труд" з 22 грудня м. р. вмістила довжелезну статтю про життя „переміщених осіб" у Західній Німеччині. У ній, між іншим, читаємо, що „переміщені особи" із Закарпаття не знають „переваг" совєтської дійсности, бо вони „зовсім не жили в умовинах совєтської влади".

Один за одним совєтські емісари московського посольства „відвідують" закарпатців у Бельгії, дають їм літературу і навіть допомогу, заманюючи „на родіну". Є й одиничні випадки повороту. Але маса закарпатців таки не їде і не поїде, бо добре пам'ятає долю своїх ближчих земляків, що під час останньої війни дали себе обдурити московсько-большевицькій пропаґанді.

А було це так. В 1939-41 роках, коли большевики були в Галичині, значна кількість закарпатців, під впливом мадярського терору і большевицької пропаґанди, перейшла на совєтську територію, властиво до Галичини, тоді зайнятої большевиками. Перейшло коло 40.000 осіб, переважно молоді, яка вірила, що „під большевиками не може бути гірше". Але вийшло ще гірше, далеко гірше. Московське МВД (тоді ще НКВД) дослівно всіх закарпатців, не зважаючи на їхній добровільний перехід, вислало до концентраційних таборів далекої півночі, переважно на Колиму. 40.000 синів Срібної Землі залюднили куток Сибіру. Там при 50-60 ступнях (Цельсія) морозу депортовані будували собі „снігові землянки", бо жадних приміщень не було. Бракувало харчів і медикаментів. Працювати треба було по 16 годин денно. До 1943 року понад 20.000 закарпатців загинули від голоду, холоду й непосильної праці. Була небезпека, що всі загинуть, бо НКВД усіх вважало за „аґентів чужоземної розвідки" або „клясових ворогів", які народилися й виросли на капіталістичному Закарпатті (!?). Проте, частина закарпатців врятувалася, хоч тільки тимчасово, від певної смерти, бо в 1953 році, на основі договору між тодішнім президентом ЧСР Бенешом і Москвою, розпочато на території СССР формування чехо-словацької армії. Закарпатці, як колишні громадяни цієї країни, пішли в ту чужу їм армію, щоб рятувати власне життя. Іншого виходу не було. Армія генерала Свободи, сформована проти німців у Совєтському Союзі, начислювала найбільше українців-закарпатців, а чехів було хіба 5%. Тисячі із закарпатців, що вирвалися в такий спосіб із Колими, загинули в боях, бо їх, кепсько озброєних, большевицьке командування кидало на найбільш небезпечні відтинки передових ліній. Найбільше 2-3 тисячі дожили до кінця війни.

Отже з українців-закарпатців чеської армії генерала Свободи на Заході є всього може декілька сотень, бо значна частина з тих, що перейшли всі страхіття війни, залишилися в Чехо-Словаччині, не маючи змоги втекти далі на Захід і не бажаючи вертатись на Закарпаття, бо в Чехо-Словаччині ще й досі жити дещо легше, як в поневоленій Україні.

Ті, що втекли на Захід, оповіли про всі свої митарства своїм землякам. Оце і є причиною того, що людолови з Комітету Міхайлова не мають успіху між закарпатцями.

Іншою справою є той сумний факт, що закарпатцями-заробітчанами, наприклад у Бельгії, практично не цікавляться жадні українські громадські чи політичні організації. Українське суспільство пустило цих наших братів на „самоплив". Починають цікавитись закарпатцями — чехи. За допомогою деяких „русских" греко-католицьких священиків і з благословення самого єпископа з Питсбургу, ходять всякі типи і обіцяють закарпатцям різного роду матеріяльну допомогу під плащиком неполітичности, але в суті під патронатом „Ради Вільної Чехо-Словаччини в Ню Йорку". На це повинна б звернути увагу українська громадськість.

Роман Смаль-Стоцький

З'ЇЗД АМЕРИКАНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ АСОЦІЯЦІЇ

(1)

Від 28 до 30 грудня мин. року відбувалися у Вашинґтоні наради щорічного з'їзду американських істориків.

Треба нам, що приїхали з Европи, нарешті зрозуміти, що такі з'їзди американських науковців в дійсності є. Вони не є, в европейському розумінні, тільки наукові з'їзди, а теж, а може й передусім, як американці кажуть, „сошел афер" для особистих знайомств та особистого обміну думок поміж науковцями, — вони є ще й „ринком праці" для молодих науковців. До їх доповідей і дискусійних виступів прислухаються голови департаментів і, по особистій розмові покликують їх до своїх департаментів.

Тому всі ті американські з'їзди представляють велике поле для праці представників української науки, і кожний з них з добрим знанням англійської мови має нагоду та об'єктивну можливість пробити собі особистою ініціятивою шлях до університету. Треба також і нам, що приїхали з Европи, зрозуміти нарешті американську техніку наукових з'їздів і не викликати непотрібних прикрих інцидентів, що мали місце на минулорічному з'їзді істориків у Ню Йорку. Отож американська техніка встановлює для доповідей у секції ще й коментатора, або кількох коментаторів, чи навіть цілий „пенель", так що дискусія відбувається у великій мірі поміж ними, а заля прислухається. Якщо час дозволяє, предсідник наради дає слово ще й учасникам на залі, звичайно обмежуючи їх до двох-трьох хвилин, для „питання або заяви (стейтмент)". Всяка европейська дискусія, або балакання для балаканини, щось ніби „я підтримую думки мого передбесідника" — це, з точки зору американців, даремна трата часу, і предсідник зобов'язаний відібрати балакунові слово. І це — жадне порушення академічної свободи, а встановлення ладу й порядку в нараді.

Всі американські наукові з'їзди, передусім історичні, є добрим барометром, як академічна публічна опінія задивляється на ті справи, що нас у першій мірі цікавлять: справи Сходу Европи й України. Треба нам мати також на увазі, що з'їзди істориків, нарівні із з'їздами представників політичних та суспільних наук і мовознавців, у поважній мірі впливають на формацію самої публічної опінії щодо тих справ. Тому вони заслуговують на спеціяльну увагу теж і УККА, бо саме цим шляхом, а не так званою „пропаґандою", можна найскорше внести в американський академічний світ правду про Схід і Україну.

З'їзд американських істориків відбувався при участі понад двох тисяч учасників у Мейфлавер готелі і мав ось такі секційні виклади, що українську науку цікавили: В середу 28-го окрема секція була присвячена „Оцінці історії Тойнбі", з доповіддю проф. К. Бринтона, Гарвард, на тему „Тойнбі про слов'янську і російську історію". Він дав, загально кажучи, правильну оцінку думок Тойнбі і закінчив свою доповідь українською приповідкою: „з великої хмари — малий дощ". Проте, не було змоги внести в цю неґативну оцінку ще й засадничу критику з точки зору історичної схеми М. Грушевського. Я це зробив на спеціяльному симпозіюмі „кооперативна оцінка історії Тойнбі" минулого листопада у Лейола Університеті в Шикаґо, де проф. Ганс Кон (Сіті Каледж Ню Йорк) доповідав, а я був визначений коментатором. Одверто кажучи, вся ця справа з історією Тойнбі — це наше болюче занедбання. Одинокий історик, що зацікавився цією справою — це проф. Лев Окіншевич, який оголосив свою критику в Анналах УВАН, том II, р. 1952. Але ця десятитомова історія появлялася томами від року 1934 і була закінчена щойно рік тому. Фактом є, що на протязі того майже чверть століття всякі науковці, навіть російські князі, відгукалися на появу окремих томів та їх змісту і писали листи до Тойнбі, що є вміщені в історії, але сліду якоїсь української реакції там знайти не можна. Тепер стоїмо перед фактом, що ті десять томів стоять у кожній бібліотеці і впливають на формацію світогляду не тільки істориків, а взагалі англомовної інтеліґенції. А в тих десяти томах українська й білоруська цивілізації, назагал, влучені не у західньо-европейську, а в „ортодокс рашен" цивілізацію. І так створив Тойнбі „єдину неділиму" російську цивілізацію, а його історія містить, крім того, цілу низку помилок щодо України, Білоруси, Литви, та ще й такі ідеї, як большевизм — це „християнська єресь", або що Ленін — „західник"... Справа історії Тойнбі мусить конечно стати на порядку дня НТШ і УВАН, бо хто мовчить, той погоджується.

Водночас відбувалися виклади секції: „Совєтський Союз по смерті Сталіна". Як бачимо, події біжучого дня американські історики включили вже у свій з'їзд. Це вказує на могутнє зацікавлення американських науковців Совєтським Союзом. Але те зацікавлення не виправдує цієї секції на історичному з'їзді. Ця тематика належить до з'їзду представників політичних наук чи закордонної політики. Деякі доповідачі були в дійсності не історики, а журналісти, та й й коментатором був проф. А. Лобанов-Ростовський, російський князь, що, розуміється, як і самі доповідачі, не міг зрозуміти всієї ваги національного питання в посталінській добі або його справедливо оцінити.

Велику кривду американській науці зробили організатори з'їзду таким „коментатором", хоч могли запросити представників нової наукової еміґрації з-під Совєтів для коментарів, і тоді дійсно слухачі почули б щось нового, заснованого на довголітньому, власному досвіді. Думаю, що нам треба буде піднести голос проти систематичної ізоляції з-підсовєтської наукової еміґрації тією групою гарвардців та їх „попутчиків", що захопили своєрідний монополь усіх дослідів над Східньою Европою й Совєтами і всіма способами намагаються його задержати. Це тим більш прикре явище, що в самому же Вашинґтоні живуть проф. Окіншевич, проф. Одарченко, проф. Ковалів і добрий совєтознавець проф. Старосольський, а недалеко є й проф. Оглоблин та всі українські й білоруські, кавказькі та туркестанські совєтознавці Ню Йорку.

СВЯТА ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ

у Трентоні, Н. Дж.

Дня 21 січня в 7 год. вечора в приміщенні Української Православної Галі при церкві Св. Тройці відбулося Свято 22 Січня, зорганізоване „Об'єднаним Громадським Комітетом". На Програму Свята зложилися: Вступне слово — голови Комітету проф. Івана Сенька. Змістовна доповідь спеціяльно на це Свято запрошеного гостя з Ню Йорку — ген. Олександра Загродського, деклямація п. Антоніни Шавлач - В. Сосюри „Ти воскреснеш Україно", фортепіянове сольо молодої піяністки, пластунки, Христини Ковшевич та виступ Мішаного Хору під кер. п. Івана Вігуна. Сцена була прибрана картинами Святої Софії в Києві та храмів Св. Юра і Волоської Церкви у Львові, національним українським прапором і Тризубом. Присутні, серед яких вирізнилися організовані ряди пластової молоді в одностроях, заповнили численно простору галю.

В неділю, 22 січня в усіх українських церквах були відправлені Богослуження в намірenні і з многолітствієм для Українського Народу.

Відрадним явищем було й те, що цього року, в неділю 22-го січня мабуть вперше в історії столиці стейту Ню Джерзі, на репрезентативному будинку губернатора стейту маяв великих розмірів синьо - жовтий український національний прапор, що був переданий губернаторові стейту Ню Джерзі достойному п. Робертові Майнерові українською делеґацією з Нюарку. Про Свято 22 січня були короткі згадки в місцевій американській пресі, а сам факт вивішення українського прапору на стейтовому будинку, викликав серед українців велику, спонтанну радість, а серед чужинців різного роду прихильні й неприхильні нам коментарі.

Пластова молодь трентонської групи „Пласт" — відсвяткувала Свято Державности й Соборности окремим Традиційним Пластовим Апелем. Після урочистого Богослуження в місцевій Церкві Св. Йосафата, пластова молодь, в пластових одностроях, її батьки та принагідні гості, серед яких було 7 українців - елевів військової школи в Бордентавні б. Трентону, в кадетських одностроях, відбула Пластовий Апель у Пластовій Домівці. Почесним гостем пластунів був генерал О. Загродський, якого молодь спонтанно вітала пластовими привітами й окликами „Слава". В програмі Апелю був святочний наказ Старшини групи, заприсяження пл. юначок Христини й Ірени Ковшевич, членів дівочого куреня ім. Н. Кобринської, слово ген. О. Загродського та відспівання пластового й національного гимнів. Після Апелю пластова молодь віддала почесть українському національному прапорові, завішеному на стейтовому будинку.

На окрему згадку заслуговує тепла пригадка про святкування традиційних дат 22-го січня, в рамках радіопрограми, яку веде на хвилях тутешньої радіостанції (Даблю Ті Ен Джей) в Трентоні в неділю, від год. 9 до 9.30 пп. Іван і Ніна Самокішини. Змістове й бойове слово про значення 22 січня виголосив співмешканець Трентону, генерал Павло Шандрук. В програмі були дбайливо вплетені і доцільно підібрані грамофонні пластинки та була подана вістка про вивішення українського національного прапору на стейтовому будинку губернаторства.

Ік

у Ню Гейвені, Конн.

„Боротьба українського народу є безперервною і закінчиться створенням Української Соборної Самостійної Держави" — підчеркнув проф. Лев Добрянський, голова УККА у своїй промові, нав'язуючи до проблеми значення України в сьогоднішньому світовому конфлікті, — виголошеній на святі „Української Незалежности" в переповненій залі YWCA в Ню Гейвен. Святкування світлих роковини Проголошення Незалежности започатковано 16-го січня, коли то посадник міста Ричард С. Лі в присутности делеґації представників організацій і церков української громади в Ню Гейвен, підписав проклямацію, проголошуючи день 22 січня „Українським Днем Незалежности".

В неділю, 22 січня ранком на ратуші вивішено вже вдруге український національний прапор побіч зоряного американського. Коло полудня зібралась українська громада під прапорами, щоб спільно зробленою фото - знимкою для місцевої англомовної преси відзначити цю історичну подію.

Вершком святкувань була академія, яка розпочалась о год. 5:30 у гарній залі YWCA. Академію започатковано відспіванням американського національного гимну у виконанні п-ні Марії Равлик й акомпаніяменті Ольги Горечко. З черги господар свята (товстмастер) Василь Гіна відчитав проклямацію губернатора Аврагама Рубікова і посадника Ню Гейвену Ричарда С. Лі.

Д-р Константин Матвієнко — голова місцевого відділу УККА в українській мові привітав присутніх священиків, американських гостей, делеґатів литовської громади та голову УККА проф. Л. Добрянського. Головною точкою академії була доповідь проф. Л. Добрянського, яку присутні з великим захопленням вислухали.

Велику несподіванку зробив конґресмен Алберт Кретелла, який передав прапор, що повівав на капітолі у Вашинґтоні. Він підкреслив у своєму привіті важливість української проблеми, заявляючи, що вона все більше набирає зрозуміння представників Конґресу. Велика заслуга у цьому проф. Льва Добрянського.

В імені посадника виступив комішенер Едмунд Маркевич, який передав привіт, зазначуючи, що посадник дуже вдоволений почином вивішування українського національного прапора побіч американського, який вже другий рік поширився в так багато містах в Америці. Сам посадник не міг прибути з огляду на недавно відбуту тяжку операцію. Далі вітали українців — представник литовської громади і п. Генрі Бізонет — представник Лицарів Колюмба.

Присутніми були п-во Чарлз Ґели, суддя Джеймс Шенлий та багато інших визначних осіб міста і стейту. Треба ще згадати гостей - священиків: о. д-ра Кука і о. Тальрікола — представників римо - кат. парафій. Сенатор Буш і сен. Пуртел надіслали письмові привіти.

В другій частині свята виступали баритон Порфірій Драїд і піяніст Ю. Цебрівський, які своїми сольовими виступами заповнили музичну частину свята.

Перед закінченням академії із надзвичайно високо патріотичною промовою виступив місцевий парох гр.-кат. церкви о. Степан Чомко, який підкреслив, „що правда визволення України переможе, бо вона освячена кров'ю мучеників, побудована на законах Божих, а віра в Божу правду є найкраща надія".

Відспіванням українського національного гимну, закінчено академію.

В понеділок 23 січня, посадник міста Ричард С. Лі прийняв на окремій авдієнції проф. Л. Добрянського, якого супроводжали о. Степан Чомко, Чарлс Ґел (айриш, — який допоміг минулого року зреалізувати вивішення прапора) і мґр. Іван Телюк, голова Українського Демократичного Клюбу і референт зв'язків при відділі УККА в Ню Гейвені.

Заходом філії УККА, зокрема голови д-ра В. Небелюка, цього самого дня відбувся виступ на телевізії проф. Льва Добрянського і пополудні пресова конференція, а що найголовніше доповідь в „Інтернешенал Релейтон Стюдент Клаб" на Сійл Університеті.

Цьогорічне святкування „Дня Української Незалежности" надовго залишиться в пам'ятті української громади Ню Гейвену. Треба відмітити, що англомовні щоденники „Реджістер" і „Джурнал Кур'єр" помістили статті і знимки про свято.

СУМЕРК „ҐРАНД НАСІОН"

(Закінчення зі стор. 2).

ни поляг в штурмі за свою батьківщину і свою теорію.

Апогеєм хвали і чести французької зброї була найбільша світова баталія під Верденом, де французи втратили півмільйона забитих із загальної кількости 1.357.800 поляглих французів у першій світовій війні. Німці мали під Верденом 600 тис. убитих на всіх забитих у війні 1.773.750 вояків.

Безперечно, що ця велика кривава жертва мала також свій вплив на таке велике послаблення духа спротиву, що несподівано виявився в 1940 році.

Приступаючи до війни в 1939 р., Франція перевела доволі справно загальну мобілізацію, і не можна сказати, щоб вона не була приготована після упадку Польщі на німецький напад. У травні 1940 р. Франція мала під зброєю 2.500.000 війська — 100 комплектних дивізій, з яких 70 стояло на фронті на наймодерніше укріплених позиціях лінії Мажіно. Французьке головне командування розпоряджало добре устаткованими панцерними з'єднаннями (2.300 танків); так що французьке військо мало повну спромогу здержати наступаючого ворога, подібно, як це мало місце в першій світовій війні.

При цьому треба пригадати героїчну, повну посвяти оборону своєї батьківщини малим, всього 4-мільйоновим фінським народом проти наступу большевицьких орд у 1939-40 рр.

Одначе, вже четвертого дня після ворожого наступу, коли німецькі панцерні колони прорвали в кількох місцях фронт — французька армія вже була розбита на голову, але не німецькою перевагою і зброєю, — а своїм власним дефетизмом.

Це — перший в історії воєн приклад цілковитого розкладу великої армії, що на протязі кількох днів обернувся на уніформовану, озброєну ватагу. Коли французькими шляхами від фронту в напрямі столиці і моря ринули німецькі панцерні когорти, а за ними моторизована рухома піхота — вони вже не зустріли жадного спротиву, бо дух французької армії був зламаний. А прислужилися до цього, і то у вирішальній мірі, французькі комуністи. Комуністичні п'ятиколонники, тодішні гітлерівські союзники, поширювали в армії безкарно мільярди друкованих агітаційних летючок, в яких писали про недоцільність цієї війни, викликаної „англо-американськими імперіялістами".

У 1944 р., завдяки визволенню союзними військами, при мінімальній участі самих французів, у Франції була встановлена т. зв. Четверта республіка. В битві за Францію брало участь 2.876.439 союзних вояків, — в тому числі 20 американських дивізій, 14 британських, 3 канадійські, 1 польська і заледве одна французька.

Французького так зв. резистансу не можна поважно трактувати і в ніякому разі не слід порівнювати із нашою УПА чи польською АК. Натомість комуністи, що опанували його в цілості, створили для себе великий політичний і агітаційний капітал.

Відновлені після війни французькі збройні сили існують вже понад 10 років. Опінія західнього світу була згідна в тому, що французька армія і ветеранські організації залишаться надійним заборолом в наступі світового комунізму. Одначе і це було тільки міражем.

Минулої осени появилися в західній пресі вістки про випадки відмови послуху в французькому війську, в зв'язку із висиланням до Північної Африки. Загальновідомо, що послух — це фундаментальний елемент дисципліни та найбільша вояцька чеснота. Всі військові кримінальні кодекси застосовують найвищу міру покарання за державну зраду, шпигунство та відмову послуху, тобто бунту.

До публічного відома дійшли вістки про бунти аж в кільканадцятьох французьких військових частинах, що, як правило, були сполучені із цивільними демонстраціями та т. зв. „братаннями". Такі випадки мали місце, наприклад, під час бунтів у 92-му піхотному полку, в 401-му полку протилетунської оборони та 406-му гарматньому полку, в яких розброєно та інтерновано всіх старшин. Щоправда, відділи поліції і національної ґвардії покищо всюди встановили порядок, одначе немає зовсім відомостей, як саме зареаґував уряд на такі загрозливі симптоми розкладу війська.

Такі випадки мають місце у Франції вже тепер, під час миру. Не треба мати великої уяви, щоб передбачити моральний стан французького війська, коли буде змобілізовано 10, 15 чи 20 річників резерви.

В дуже короткому часі сама Франція дасть відповідь, чи зуміє вона стати сильною державою, чи є перегнилим організмом, що розпадається в анархії. Вільний світ з великою турботою слідкує за подіями, що розвиваються у Франції.

ГОЛОС ЧИТАЧА

ПРО УКРАЇНЦІВ НА БЕРЕГАХ ТИХОГО ОКЕАНУ

В „Свободі", ч. 240-242 за 1955 р. читали ми із зацікавленням статтю проф. О. Бабія п. з. „На берегах Тихого океану". Здавалось, що сам уродженець Каліфорнії не зумів би так глибоко відчути красу та могутність природи цеї країни та так вірно змалювати життєрадісну та привітну вдачу її мешканців. Місто Сан Франсіско, хоч і є центром високо розвиненої техніки та світової торгівлі, не втратило своєї природної краси та чару. Зі своїми славними мостами — Ґолден Ґейт та Бей Брідж, прикрашене пальмами, екзотичними парками та чудовими будівлями, Сан Франсіско є сьогодні дійсно одно з найкращих міст Америки.

Та лише одну малу завваґу можна зробити проф. Бабієві: коли над берегами Тихого океану побачив він рибалку-українця та троє українських діточок, не знав, на жаль, що в Сан Франсіско пульсує українське громадське життя. Хоч громада невеличка та розкинена по околицях (Берклей, Овкленд, Сен Бруно, і т. д.), все ж таки постаралися старі та нові іміґранти на протязі шістьох років оснувати багато Товариств та стати до спільної праці із українськими суспільством Сходу. Є там Відділ УККА, який начисляє понад 100 членів, Союз Українок Америки, Українська Студентська Громада, Український Католицький Комітет, Відділ УН Фонду й ін. Всі ці організації живуть в якнайкращій згоді та не залишають ні одної нагоди щоб відзначити всі визначні культурні та політичні дн нашого народу.

У всіх цих святах беруть участь й українські діти. Свідомі того, що вони українці в їх серцях живе любов до рідного краю. Українське суспільство може взяти собі за приклад маленьку громаду в Сан Франсіско. Нема там ні партійної гризні, ані релігійних непорозумінь. Старі та нові іміґранти гуртуються разом до спільної праці для добра нашої нації та нового покоління.

Одне тільки можна закинути громаді в Сан Франсіско. Донині не знайшовся ані один з іміґрантів, який би на свою адресу та телефон вписав українські організації в телефонічну книжку, щоб в такий спосіб улегшити переїжджаючим українцям зустріч зі своїми. Для загальної інформації можна ще згадати, що більшість українського життя групується на 1301 Октавія вулиці, С. Ф.

Т.

Бувша членка Української Громади в С. Ф.

● З неофашистівської французької партії „пужадистів" виступив один з її чільних членів Жан Кавфман, мабуть жидівського походження, і одверто закинув цій партії ведення антисемітської роботи. Він доказує, що „пужадисти" запозичили в гітлерівців пропаґандивні штучки, а під покришкою оборони інтересів податників насправді ширять фашистську ідеологію.

● Минулого року привезено до ЗДА 8,000,000 ґалонів „скач віски" на 65,420,000 долярів.

З наших буднів

СВЯТОЧНЕ ПОЖНИВ'Я

Виходить, що ми, українці, не такий уже пропащий народ, як нам здається.

Свято Незалежности й Соборности пройшло, можна сказати, під знаком єднання. Під час святочних академій залі були переповнені, настрій піднесений. Заступлені були представники всіх груп, партій, віровизнань. Сиділи близько, один біля одного, і — не покусалися. А приглянувшись один одному зблизька, напевно переконалися, що не такий той чорт страшний, як його часом малюють партійні газети.

До ідеального стану, розуміється, нам ще далеко, якщо взагалі можна осягнути якийсь ідеал в цьому випадку. Все ж таки можна було (наприклад, в Ню Йорку) ще трохи поторгуватися і погодитись на одного промовця, і то такого, що „скорочується". („Один, мовляв, а добрий!") Так само можна і, здається, треба подумати нам над тим, чи не варто позбавити наших академій цього скучного характеру, який вони ще далі мають...

Знаю, що це нелегка штука. Знаю, скільки засідань, труду й нервів коштує, наприклад, одна така лише передсвяточна консолідація! Мабуть, світові стратеги не вкладають стільки енерґії у виграння якоїсь вирішної баталії, скільки сил і часу витрачують українці на підготову однієї академії.

Честь і слава героям, що висиджують діри в кріслах на консолідаційних засіданнях! Вони заслуговують на те, щоб їхні імена були хоч видрукувані в „Золотій Ювілейній Книзі", зредаґованій д-ром Соколишиним.

Також повезло нам, цим разом, з проклямаціями і прапорами. В минулому році той наш прапор нібито висів на ратуші в Ню Йорку і нібито й не висів. Усі говорили, що він був, тільки ніхто його не бачив.

Цього року можна було докладно собі його оглянути в ясний, погідний день 22-го січня. Один з наших старших громадян стояв там навіть кілька годин на добровільній стійці, пояснюючи прохожим, що це — не шведський „флеґ", а український.

Розуміється — український „давнтавн" теж був заскочений нашими прапорами, хоч не можна сказати, що занадто рясно. Під цим оглядом завжди нас побиває Филаделфія. Справа в тому, що прапор міста Филаделфії має такі самі кольори, що й наш, національний, хоч я не приглянувся добре, котрий колір угорі, а котрий унизу. Тож, коли на 22-го січня українець вивішує на своїй хаті свій рідний прапор, то його сусід - американець міркує, що на той день припадає якась державна урочистість, і зараз тиче у вікно прапор міста Филаделфії. Крім цього, там дуже ударно працює спеціяльна бриґада комітетових — „прапоровозців", які об'їздять місто і пригадують нашим громадянам про їхній обов'язок в дні 22-го січня.

Навіть тим, що мають вікна не до фронту, а до „беку"...

Пригадуються мені слова адвоката Стека на святочній академії в Ню Йорку: — Сьогодні в Ню Йорку, на Сити Голл, повіває наш український прапор! Дай, Боже, щоб він ще колись повівав над Україною!

Ой, дай Боже!..

Ікер.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Югославії

ЯК УКРАЇНЦІ В БЕОГРАДІ ВІДЗНАЧУВАЛИ 1000-РІЧЧЯ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ

Пан Петро Шлапак описує в „Українському Самостійнику", як скромно мусіли українці в Београді відзначувати 1000-річчя Християнства України.

„Коли українська маленька колонія в Београді почула, що 1. 12. мин. року французька радіовисильня Нансі передаватиме першу частину концерту Утрехтського Візантійського Хору, щоб відзначити Тисячоліття Християнської України, всі заметушились. Так рідко чується на етері тут, в Югославії, чарівний звук мелодійної української пісні, що це для нас було особливим святом. Гурток українців в Београді домовився отже зійтися і маленькими сходинами відзначити цю рідку подію. До помешкання одного українця зійшлися кілька осіб, очікуючи з великим напруженням, коли французький спікер заповість початок передачі. У кожного з нас товклось з схвильованням серце. Ану ж трапиться в радіопередачі якась перешкода? Чи схопить радіоперeймач станцію Нансі? Чи не була наша радість передчасною?

„Наставляємо апарат на 350 м. Година 19:30. Напруження в нас осягає кульмінаційної точки... Спікер заговорив французькою мовою, а за ним понеслись і перші звуки, дорогі нашому серцю українські слова...

В хаті гробова тиша. Хоч до чарівних звуків рідної пісні домішуються французькі слова іншої станції, ми знаємо, що хор співає. Наші думки коло наших братів на вигнанні, які також в тій хвилині слухають голосу з вільного французького радія. Наше хвилювання підноситься і спадає разом з радіоапаратом. Друга пісня майже губиться. В очах слухачів сум і жаль. Але тут знову голосніше і виразно: „Над'їхали вози з України...", а потім „Косарі...". І так далі, то тікає, то наближається до нас українська пісня. Так, як в нашому житті соняшні горизонти. Коли на кінець поплила „Коломийка", ми не витримали... Пішли в танець, аж підлога вгиналась.

Цей вечір залишиться в нас довго-довго в спогадах і думках. Ми дуже вдячні були тим, які доклали труду, щоб таке свято відбулося і щоб і ми тут в прибраній батьківщині Югославії взяли в ньому участь. Коли б лише це було частіше!"

„ФРАНЦУЗЬКИЙ" „ТАРАС БУЛЬБА" В БОСНІЇ

Але в тому фільмі нічого не було з твору М. Гоголя, і тому українські еміґранти, які прибули подивитися на нього, дуже розчарувалися. Невдоволені були і югослави, які знають Гоголів твір із перекладів, бо він належить до шкільної лектури. Всі глядачі дивувалися. В Перинворі в Боснії висвітлювали фільм французької продукції під заг. „Тарас Бульба", що щось подібне могло виникнути в Франції.

З НОВОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

АТЕНТА НА ГІТЛЕРА 20 ЛИПНЯ 1944

Американське видавництво Нортон видало книжку Константина ФіцҐіббона п.н. „20 липня 1944 р. (20 July 1944. By Constantine FitzGibbon. Norton. 285 pages), в якій автор, на підставі німецьких джерел і своїх власних дослідів (він був офіцером американської військово. розвідки) дає вичерпне насвітлення тла і перебігу подій, зв'язаних з атентатом на Гітлера 20 липня ц.р. і доказує, що цей атентат — не був ділом невеличкої групи офіцерів, як це твердила гітлерівська пропаґанда, але широко розгалуженою змовою, в якій брали участь міністри, великі земельні власники, політики не тільки з правих партій, але і з соціялістичних. Крім того ФіцҐіббон стверджує, що готування до атентатів на Гітлера ішли ще 1938 р., значить, в тому часі, коли захід пішов на порозуміння з Гітлером у Мюнхені. Автор подає, що під час атентаку згинуло 4 особи і підраховує, що у відплатній акції за атентат, поведеній гітлерівцями згинуло около 5000 осіб. Наприкінці своєї книжки ФіцҐіббон зупиняється над питанням, чи добре робили західні союзники, що обстоювали безумовну капітуляцію Німеччини. В ньому він іде за Алленом Велшом Доллесом, колишнім шефом Бюра Стратегічної Служби у Швайцарії й автором книжки „Німецьке підпілля", який теж твердив, що гасло безумовної капітуляції було політичною помилкою у відношенні до німецького народу.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК ч. 43

Л. Гнатов, Мідлтавн	$ 5
І. Величко, Асторія	4
В. Гаркушевський, Форт Вейн	4
В. Олесницька, Нюарк	4
В. Хміль, С. Плейнфілд	3
М. Пацин, Тімміне	3
В. Феданків, Бінгемтон	3
С. Вишник, "	3
Н. П. Желем, Шарлерой	2.10
М. Ріпка, Донора	2
С. Гомулка, Фила.	2
М. Валяще, МекКіспорт	2
М. Дацковський, Кесвіл	2
Л. Кудрик, Бірмінгем	2
І. Когут, Боффало	2
Я. Федун, Шикаго	2
А. Братковський, Бруклин	2
І. Плесканка, Шикаго	2
В. Галайко, Вотервліт	2
П. Костирка, Дірборн	2
А. Рейтар, Байон	2
П. Одарченко, Вашингтон	2
М. Гавриленко, Колінгдейл	2
М. Попик, Дітройт	2
К. Дідух, Гіксвіл	2
П. Пшек, Нантікок	2
П. Баранецький, Ню Йорк	2
Б. Пашковський, Боффало	2
Р. Лудзак, Бруклин	2
В. Вербинський, Елкгарт	2
П. Федак, Велланд	2
В. Погорівка, Порт Джервіс	2
С. Клемик, Голійок	2
О. Зубик, Форд Ситі	2
П. Войтович, Дірборн	2
П. Драбік, Джексон Гтс.	2
П. Возник, Дітройт	2
В. Слязик, Бруклин	2
І. Шван, Салем	2
С. Кульчицький, Джордан	2
Д. Гнатюк, Мілвіл	2
М. Дидик, Сиракюз	2
С. Зелінка, Шикаго	2
І. Городиський, Бронкс	2
В. Бучковський, Феніксвіл	2
Д. Кирилець, Гартфорд	2
П. Віткович, Лінколн	2
С. Паньків, Шикаго	2
А. Чубатюк, "	2
Е. Гаццин, Ріверсайд	2
І. Масній, Бостон	2
А. Семер, Дірборн	2
П. Назаречук, Клірвотер	2
Т. Рябець, Нюарк	2
О. Іванюк, Вудгевен	2
В. Сковрон, Роял Окс	2
Я. Смоля, Авбурн	1
І. Целуковський, Джерзі Ситі	1
В. Непок, Сеймор	1
С. Мороз, Перрі	1
А. Зборівська, Ансонія	1
М. Забих, Фаррел	1
А. Мартін, Гартфорд	1
Ю. Манастирський, Аліквіпа	1
А. Ванячик, Поттвіл	1
Г. Мендак, Лорейн	1
А. Грушик, Дітройт	1
В. Андрусяк, Гері	1
Н. Мелько, Фила.	1
Д. Герик, Ансонія	1

М. Стасевич, Фила.	1
І. Коман, Боффало	1
О. Мартін, Асторія	1
М. Гайй, Бостон	1
Д. Савчак, Асторія	1
М. Чулаєвський, Бруклин	1
Д. Хребтій, Гадсон	1
Я. Сушко, Балтімор	1
Т. Чикета, Дітройт	1
М. Керич, Юнійонделл	1
І. Ракочий, Когоес	1
І. Лачуц, Честер	1
Т. Регуш, Вудсайд	1
А. Блискун, Лорейн	1
К. Глоц, Тідіовт	1
М. Завідняк, Шелтон	1
В. Мацірнський, Монока	1
В. Мацюрак, Балтімор	1
М. Білоскурський, Дітройт	1
Г. Горошко, Вестфілд	1
М. Романків, Нюарк	1
Г. Федчак, Сейр	1
І. Затонський, Вунсакет	1
Т. Котик, Балтімор	1
С. Стежик, Гері	1
П. Круліковський, Стемфорд	1
М. М. Кумановські, Шикаго	1
М. Згоба, Шикаго	1
С. Сенків, Бруклин	1
О. Прокопишен, Шикаго	1
І. Гаргай, Кенджогеріс	1
П. Ярош, Геркімер	1
Г. Ходоровський, Вунсакет	1
В. Гайдарівський, Гетисбург	1
С. Микитин, Роксбурі	1
Д. Атаманюк, Тирнерсфолс	1
В. Сметана, Клифтон	1
П. Матіяш, Бікон	1
П. Магомет, Рачестер	1
Г. Луцький, Ню Брітейн	1
С. Овад, Рачестер	1
А. Ратич, Балтімор	1
А. Клим, Лімінгтон	1
В. Рондяк, Ню Гейвен	1
Д. Огородник, Омага	1
М. Пеілко, Ню Брітейн	1
В. Шевчук, Рачестер	1
К. Гусенко, Кесвіл	1
Я. Мерещак, Дітройт	1
А. Ворона, Мессурі	1
І. Кісурка, Торонто	1
П. Найкалик, Велленд	1
Я. Колянковський, Монтреал	1
А. Гапонюк, Сомервіл	1
А. Зарицький, Ню Брансвік	1
Г. Прихідко, Форт Вільям	1
І. Кютів, Омага	1
П. Левченко, Морісвіл	1
І. Горбатий, Сиракюз	1
М. Довгий, Ню Гейвен	1
Д. Дячишин, Фордс	1
І. Шавінський, Гемтремк	1
К. Романишин, Гілсайд	1
Дрібними	40 ц.
Разом	$ 202.50
Раніше проголошено	$ 8,280.41
Разом	$ 8,482.91

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ВСЯЧИНА

СПОДІВАЄТЬСЯ, ЩО ЦЬОГО РОКУ БУДУТЬ БІЛЬШЕ ПИТИ

Директор Компанії „Калверт" Тюбі Ресник заявив на зборах продавців алькоголю, що, згідно з його передбаченням, цього року громадяни ЗДА вип'ють більше горілки в порівнянні з минулим роком. В минулому році американці випили 200,000,000 ґалонів горілок, а в цьому році мають випити 210,000,000 ґалонів. Ресник подає, що збільшиться консумція алькоголю тому, що середні верстви цієї країни тепер більше заробляють, а ті верстви, звичайно найбільше п'ють. Число родин, які заробляють від 3.000 до 7.500 долярів річно, становить 53 відсотки всього населення ЗДА. Та люди можуть розчарувати директора Ресника і важко запрацьовані гроші видавати на шляхетніші цілі, а не на горілку.

МЕХАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ ЗБІЛЬШИТЬ ЧИСЛО ЗАТРУДНЕНИХ

На фабрично - інженерській виставці в Конвенційній залі в Філадельфії промовляв редактор „Фабричного Керівника" Л. С. Морров, який твердив, що немає потреби боятися механізації праці, бо вона не зменшить, тільки збільшить число робітників. Редактор Морров сказав, що в 1975 році забракне робітничих сил, коли не збільшиться механізацію праці. Згідно з його передбаченням в 1975 році треба буде 84.000.000 робітників. В ЗДА буде тоді 220 мільйонів населення, а національна продукція становитиме 858 більйонів долярів. Число затруднених робітників буде збільшуватися, бо їх потреба буде до обслуги і консервації машин.

НАУКА БОРЕТЬСЯ ПРОТИ ГУРАҐАНІВ

Американські науковці беруться за дуже важне діло, а саме винайти способи, як припинити ті шкоди, які щороку спричиняють у східніх стейтах гураґани. Цією працею керує Бюро Погоди ЗДА, яке користає з окремих федеральних фондів, призначених на цю ціль. Науковці мають винайти спосіб, як найкраще передбачати гураґани, пізнати їхнє виникання, а пізніше, можливо, вдасться і те, щоб можна було їх нищити в тому часі, коли вони формуються. Вже зорганізували 28 обсерваційних станцій на узбережжі Атлантику і на численних островах, які мають слідити за виникненням гураґанів.

✝

Подаємо болючу вістку, що наш Невіджалуваний Муж, Шваґер та Прибраний Батько

св. п. Д-р Богдан ТЕСЛЮК

б. лікар в Угнові та у Львові, помер ненадійно при виконуванні професійної праці в лікарні св. Франціска у Ню Йорку дня 26-го січня 1956 р. на 51-ому році життя.

ПАНАХИДИ будуть відслужені в суботу 28-го та в неділю, 29-го ц.м., кожного разу о год. 4:30 попол. в похоронному домі п. П. Яреми. Похорони відбудуться в понеділок, 30-го січня, о год. 9:30 ранку з того ж похоронного дому до української греко-кат. Церкви св. Юра в Ню Йорку, а звідти на цвинтар Кальварія.

Вічна Йому Пам'ять!

Усіх Рідних, Друзів, Товаришів по професії, Земляків з Угнова та Знайомих просимо взяти численну участь у тих сумних обрядах та віддати Покійному останню пошану.

Безмірним горем прибиті:
СОФІЯ ТЕСЛЮК — дружина,
ТЕОДОСІЯ ПАВЛИК — шваґрова,
НАТАЛІЯ МАЦЬКІВ — пасербиця,
з мужем і дітьми.

Господарські Вісті

Продукція в 1955 році була на 11 відсотків більша в порівнянні з 1954 роком

Рада Федеральної Резерви стверджує, що рекордова продукція в 1955 році була на 11 відсотків більша від продукції з 1954 року. Промислова продукція з попереднього року була на 39 відсотків вища від пересічної продукції з років 1947—1949, а промислова і копальняна продукції з 1955 року разом взяті були на 44 відсотки більші в порівнянні з продукцією з 1947—1949 років. Ця сама Рада стверджує, що й теперішня продукція в місяці січні продовжує стояти на високому рівні. Те саме відноситься і до роздрібного продажу, до будівельного промислу і до числа затруднених осіб в цій країні.

Атомова енерґія не зменшить продукції вугілля і нафти.

Голова дирекції Компанії „Стандард Ойл" Роберт Я. Вилсон заявив, що покищо атомова енерґія не зменшить продукції вугілля і нафти, які і надалі залишаться головними джерелами пального. Він сказав, що перші рожеві надії в зв'язку з викриттям атомової енерґії тепер потрохи бліднуть, бо всі атомові фабрики потребують федеральних субсидій. Впродовж найближчих років вугілля буде головним джерелом пального, а нафта впродовж найближчих 20 до 25-ох років буде так само потрібна для пального як і тепер. Вилсон думає, що атомова енерґія ще збільшить продукцію нафти, бо треба буде все децентралізувати з огляду на небезпеку від атомової бомби, і внаслідок того треба буде більше подорожувати, що вимагатиме збільшення пального (вугілля і нафти).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БАЙОН, Н. ДЖ. — Б-во св. Юрія, Відд. 380 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 28-го січня, о год. 7:30 веч., в залі У. Н. Дому, 33-35 — 19th St., Присутність всіх членів обов'язкова. — В. Мартинів, предс.; М. Дворськи, кас.; М. Кормелюк, фін. скр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Повідомляється поза місцевих членів, що річні збори Т-ва „Дарахівщина" Відд. 275 відбулися 21-го січня 1956 р. Збори відбулися в найкращім порядку, а на яких запали такі зміни і рішення: внасиґнувати на УККА $10, ЗУАДК $5 і на будову нової Укр. Кат. Церкви $100. Нова управа вибрана в складі: Д. Сосульський, гол.; Н. Манорек, фін. секр.; П. Палка, кас.; І. Щупляк, рек. секр.; контр. комісія: В. Юрків і М. Іванчук.

✝

Посмертна Згадка

ДАНИЛО ГОДЕРМАРСЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. Ап. Петра і Павла Відд. 102 УН-Союзу в Клівленді, О., помер по довгій недузі в 75 р. життя 11-го січня 1956 р. Покійний походив зі с. Гасава, Австрія. До Союзу вступив 1915 р. Полишив у смутку дружину Марію, чотири доньки — Марію, Юлію, Вирну і Елизабет, п'ять синів, Михайла, Юрія, Івана, Павла і Данила. 20 внуків і 2 правнуків. Похорон відбувся 13-го січня з грек. кат. церкви св. Духа. Тлінні останки поховано на цвинтарі Holy Ghost, Клівленд, О. — В. Н. П.!

М. Бобечко, секр.

ТАРЗАН, ч. 3607. Прийнята на працю.

Залишившися живим після боротьби з биком, Тарзан змусив Лазаря виконати умову і звільнити Голта та дівчину з тюрми. — Що зробимо з дівчиною? — запитав американець.

Тарзан засміявся. — При впорядкуванні вашої плянтації буде багато праці, і вона зможе допомогти.

Дівчина погодилась. — Ах, це так! Люція — наша секретарка! — усміхнувся Голт.

—Дуже добре, а тепер ходімо!